

Αρχική σελίδα>Οικογενειακά και κληρονομικά θέματα>Ιδιοκτησία στον γάμο και στο σύμφωνο συμβίωσης>Περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

Αυστρία

1 Υπάρχει στο εν λόγω κράτος μέλος προβλεπόμενο από τον νόμο σύστημα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων; Τι προβλέπει;

Σύμφωνα με το αυστριακό δίκαιο, ισχύει το σύστημα της περιουσιακής αυτοτέλειας των συζύγων, δηλαδή κάθε σύζυγος διατηρεί τα περιουσιακά στοιχεία που εισέφερε στον γάμο και καθίσταται αποκλειστικός κύριος των αποκτημάτων του (άρθρα 1233 και 1237 του αυστριακού γενικού αστικού κώδικα - ABGB). Επίσης, είναι αποκλειστικός πιστωτής των οφειλετών του και οφειλέτης των πιστωτών του.

2 Πώς μπορούν οι σύζυγοι να ρυθμίσουν τις περιουσιακές σχέσεις τους; Ποιες είναι οι τυπικές προϋποθέσεις στην περίπτωση αυτή;

Οι σύζυγοι είναι ελεύθεροι να αποκλείσουν την εφαρμογή του εκ του νόμου συστήματος ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων, δυνάμει συμβατικής ρύθμισης («γαμική σύμβαση»). Οι γαμικές συμβάσεις για να είναι έγκυρες πρέπει να περιβάλλονται τον συμβολαιογραφικό τύπο (άρθρο 1 του νόμου περί συμβολαιογραφικών πράξεων - NotAkteG).

3 Υπάρχουν περιορισμοί στην ελευθερία καθορισμού των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων;

Όσον αφορά το σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, ισχύει καταρχήν η ελευθερία των συμβάσεων. Ωστόσο, δεν μπορεί να συμφωνηθεί με γαμική σύμβαση, για παράδειγμα, πλήρης αμοιβαία παραίτηση από το δικαίωμα διατροφής για έγκυρο γάμο.

4 Ποιες είναι οι έννομες συνέπειες του διαζυγίου, του δικαστικού χωρισμού ή της ακύρωσης του γάμου στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Η εκ του νόμου «πλήρης» περιουσιακή αυτοτέλεια των συζύγων ισχύει μόνο μέχρι την ακύρωση, το διαζύγιο ή την ακυρότητα του γάμου, διότι στη συνέχεια πρέπει να επακολουθήσει διανομή, για την οποία οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δεν είναι αποφασιστικής σημασίας. Επομένως, η λύση του γάμου διέπεται από την αρχή της συμμετοχής στα περιουσιακά στοιχεία του γάμου. Σε διανομή υπόκεινται, αφενός, τα πράγματα κοινής χρήσης των συζύγων, δηλαδή τα πράγματα των οποίων έκαναν χρήση και οι δύο σύζυγοι, π.χ. η συζυγική κατοικία, το αυτοκίνητο ή η οικοσκευή. Σε διανομή υπόκεινται, αφετέρου, και οι κοινές αποταμιεύσεις των συζύγων, δηλαδή οι πάσης φύσεως τοποθετήσεις σε αξίες, στις οποίες προέβλεψαν οι σύζυγοι κατά τη διάρκεια ισχυρής έγγαμης συμβίωσης και οι οποίες, ως εκ της φύσεώς τους, προορίζονται συνήθως για ρευστοποίηση.

5 Ποιες είναι οι συνέπειες του θανάτου ενός εκ των συζύγων στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Σε περίπτωση θανάτου ενός από τους συζύγους που έχουν επιλέξει το (στην πράξη σπάνιο) σύστημα της κοινοκτημοσύνης, η κοινή περιουσία υπόκειται σε διανομή. Το ενεργητικό που απομένει μετά την αφαίρεση όλων των χρεών διανέμεται αναλογικά μεταξύ του επιζώντος συζύγου και της κληρονομιάς του θανόντος. Όσον αφορά την εν λόγω κληρονομία, καθώς και στη συνθήκη περίπτωση της περιουσιακής αυτοτέλειας των συζύγων, το εκ του νόμου κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συζύγου εξαρτάται από το ποιοι συγγενείς του θανόντος κληρονομούν επίσης. Ο σύζυγος του θανόντος είναι νόμιμος κληρονόμος στο ένα τρίτο της κληρονομιάς, όταν συντρέχει με τέκνα του θανόντος και τους κατόντες τους, στα δύο τρίτα της κληρονομιάς, όταν συντρέχει με τους γονείς του θανόντος, και στο σύνολο της κληρονομιάς σε όλες τις λοιπές περιπτώσεις. Επιπλέον, ο σύζυγος έχει δικαίωμα νόμιμης μοίρας. Ο σύζυγος δικαιούται ως νόμιμη μοίρα, το ήμισυ της εξ αδιαθέτου μερίδας του.

6 Ποια αρχή είναι αρμόδια να αποφαινεται στις υποθέσεις που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Η εκκαθάριση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων σε περίπτωση διαζυγίου, ακυρότητας ή ακύρωσης του γάμου, σύμφωνα με τα άρθρα 81 επ. του νόμου περί γάμου (EheG), πραγματοποιείται είτε συναινετικά είτε με δικαστική απόφαση.

7 Ποιες είναι οι συνέπειες των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων στις νομικές σχέσεις μεταξύ συζύγου και τρίτων;

Κατ' αρχήν, ο ένας σύζυγος δεν μπορεί να γεννήσει σημαντικά δικαιώματα ή υποχρεώσεις για τον έτερο σύζυγο, χωρίς τη σύμπραξη του τελευταίου. Μόνο στο πλαίσιο της λεγόμενης «βασικής εξουσίας» (Schlüsselgewalt), ο σύζυγος που διαχειρίζεται το κοινό νοικοκυριό και δεν διαθέτει εισοδήματα εκπροσωπεί τον έτερο σύζυγο στις καθημερινές δικαιοπραξίες που συνάπτει για το κοινό νοικοκυριό και οι οποίες δεν υπερβαίνουν το μέτρο που αντιστοιχεί στις συνθήκες διαβίωσης των συζύγων. Αυτό δεν ισχύει όταν ο έτερος σύζυγος έχει δηλώσει στον τρίτο ότι δεν επιθυμεί να εκπροσωπείται από τον σύζυγό του. Εάν ο τρίτος αδυνατεί να διακρίνει από τις περιστάσεις ότι ο σύζυγος ενεργεί ως εκπρόσωπος, τότε ευθύνονται απέναντί του αμφότεροι οι σύζυγοι εις ολόκληρον.

Κατ' αρχήν, το σύστημα της κοινοκτημοσύνης, το οποίο πρέπει να συμφωνείται σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση, έχει ως αποτέλεσμα μόνο την υποχρεωτική δέσμευση των συζύγων στις μεταξύ τους σχέσεις, σύμφωνα με την οποία κάθε ένας εκ αυτών δεν έχει εξουσία διαθέσεως του μεριδίου του επί της κοινής περιουσίας χωρίς τη συγκατάθεση του έτερου συζύγου. Η κοινοκτημοσύνη μπορεί να παραγάγει εμπράγματα αποτελέσματα μόνο επί ακινήτων μέσω της καταχώρισης στο κτηματολόγιο, είτε με την απαγόρευση της εκποίησης και της επιβάρυνσης (άρθρο 364c ABGB), είτε με την καταχώριση του περιορισμού ότι, κατά τη διάρκεια της κοινοκτημοσύνης, κανένα μέρος δεν μπορεί να διαθέτει μονομερώς το ήμισυ ή το μερίδιο που του ανήκει (άρθρο 1236 ABGB).

8 Σύνοψη περιγραφή της διαδικασίας εκκαθάρισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, συμπεριλαμβανομένων του καταμερισμού, της διανομής και της ρευστοποίησης της περιουσίας, στο εν λόγω κράτος μέλος.

Η εκκαθάριση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων σε περίπτωση διαζυγίου, ακυρότητας ή ακύρωσης του γάμου, σύμφωνα με τα άρθρα 81 επ. του EheG, είναι ανεξάρτητη από την υπαιτιότητα, αλλά η υπαιτιότητα μπορεί να ληφθεί υπόψη για λόγους επιείκειας. Η διανομή των περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται όταν τα μέρη συναινούν σ' αυτήν ή όταν ένα από τα μέρη υποβάλει αίτηση για έκδοση δικαστικής απόφασης. Διαφορετικά, εξακολουθεί να διέπεται από το σύστημα της περιουσιακής αυτοτέλειας των συζύγων, έτσι ώστε κάθε σύζυγος να διατηρεί την περιουσία του. Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται εντός ενός έτους από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση διαζυγίου κατέστη τελεσίδικη. Σε διανομή υπόκεινται τα πράγματα κοινής χρήσης των συζύγων και οι κοινές τους αποταμιεύσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 82 EheG, εξαιρούνται από την εκκαθάριση τα πράγματα που εισέφεραν οι σύζυγοι στον γάμο, ή που απέκτησαν αιτία θανάτου ή από τρίτον από χαριστική αιτία, ή τα πράγματα που προορίζονται για προσωπική χρήση του ενός μόνο συζύγου ή για την άσκηση του επαγγέλματός του, καθώς και εκείνα που ανήκουν σε επιχείρηση ή που αποτελούν μερίδιο σε επιχείρηση, υπό την προϋπόθεση ότι δεν πρόκειται για απλή χρηματική τοποθέτηση.

9 Ποια είναι η διαδικασία και τα έγγραφα ή οι πληροφορίες που απαιτούνται κατά κανόνα για την καταχώριση ακίνητης περιουσίας;

Η αίτηση καταχώρισης του δικαιώματος κυριότητας στο κτηματολόγιο πρέπει να υποβάλλεται στο ειρηνοδικείο (Bezirksgericht) στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το προς καταχώριση ακίνητο.

Η γραπτή αίτηση πρέπει να υπογράφεται από τον αιτούντα. Καταρχήν, δεν χρειάζεται να βεβαιώνεται το γνήσιο της υπογραφής εκτός εάν στην αίτηση καταγράφεται η δήλωση συναίνεσης (Aufsandungserklärung).

Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από δημόσιο έγγραφο ή ιδιωτικό έγγραφο με βεβαιωμένο το γνήσιο των υπογραφών των μερών, το οποίο να περιέχει τη νομική βάση της κτήσης της κυριότητας (π.χ. σύμβαση πώλησης). Τα ιδιωτικά έγγραφα πρέπει να περιέχουν, πέραν των λεπτομερών στοιχείων του ακινήτου, και τη λεγόμενη δήλωση συναίνεσης.

Η δήλωση συναίνεσης είναι η ρητή δήλωση του προσώπου του οποίου το δικαίωμα περιορίζεται, επιβαρύνεται, αίρεται ή μεταβιβάζεται σε άλλο πρόσωπο, ότι συναινεί στην καταχώριση (στην περίπτωση σύμβασης πώλησης, το πρόσωπο αυτό είναι ο πωλητής). Η δήλωση συναίνεσης πρέπει να επικυρώνεται από το δικαστήριο ή από συμβολαιογράφο και να υπογράφεται από τον υπόχρεο. Η δήλωση αυτή μπορεί επίσης να γίνει στην αίτηση προς το κτηματολόγιο, αλλά στην περίπτωση αυτή οι υπογραφές της αίτησης προς το κτηματολόγιο πρέπει να επικυρώνονται από το δικαστήριο ή από συμβολαιογράφο. Επίσης, η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από βεβαίωση φορολογικής ενημερότητας, σύμφωνα με το άρθρο 160 του ομοσπονδιακού κώδικα φορολογίας (ΒΑΟ). Πρόκειται για «βεβαίωση» της εφορίας ότι δεν υπάρχει κώλυμα για την καταχώριση, λόγω αμφιβολιών σχετικά με τους φόρους που πρέπει να καταβληθούν.

Εάν η αίτηση υποβάλλεται από δικηγόρο ή συμβολαιογράφο, πρέπει να υποβάλλεται ηλεκτρονικά. Στην περίπτωση αυτή, τα συνημμένα πρέπει να υποβάλλονται σε αρχείο εγγράφων. Η βεβαίωση φορολογικής ενημερότητας της εφορίας μπορεί στην περίπτωση αυτή να αντικατασταθεί από δήλωση υπολογισμού του δικηγόρου ή του συμβολαιογράφου.

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/06/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.